

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAN SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7. DENETİM BULGULARI.....	12
8. EKLER.....	29

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5:Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	7
Tablo 7: VASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Duran Varlıklar	15
Tablo 9: Borç Stokunun Hesabı Tablosu	23
Tablo 10: Maliyeti Kasko Değerinin %2'sini Aşan Araçlar.....	26

KISALTMALAR

VASKİ	Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
SUKAP	Su, Kanalizasyon ve Altyapı Projesi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
SCADA	Veri Tabanlı İzleme ve Kontrol Sistemi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Gider Taahhütleri ve Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının Kullanılmaması
2. Diğer Kamu Kurumları Tarafından İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
3. Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabında Yer Alan Duran Varlıklar İçin Amortisman Ayrılmaması
4. Geçici Kabulü Yapılan Yapım İşlerinin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından İlgili Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

B. Diğer Bulgular

1. İdarenin Taşınır Mal Yönetiminde Eksiklikler Bulunması
2. Su Kayıplarının Önlenmesine İlişkin Tebliğ'de Belirtilen Bazı Hususların Yerine Getirilmemesi
3. Borçlanma Sınırının Aşılması
4. Su ve Kanalizasyon Kazı Çalışmalarında Doğalgaz Firmasına Haber Verilmemesi Sonucu Kazı Hasarları Oluşması
5. Taşıt Kiralamalarında Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Usul ve Esaslara Uyulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (VASKİ), Bakanlar Kurulunun 31 Mart 2014 tarih ve 2014/6072 sayılı kararı ile kurulmuştur. Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Van Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 1 Nisan 2014 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Van Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler VASKİ hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre VASKİ de bağlı idare olarak Van Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.”* hükmü gereğince VASKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Van Büyükşehir Belediye Meclisi, VASKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Van Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı

Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

VASKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

VASKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

VASKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	805	74
Sözleşmeli Personel		56
Kadrolu İşçi	387	82
Geçici İşçi		
Toplam	1192	212
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		659

VASKİ'nin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 1 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre VASKİ de bağlı idare olarak Van Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

VASKİ'nin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	31.066.700,00	1.877.849,62	32.944.549,62	30.992.157,13	1.952.392,49	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	5.540.500,00	23.885,89	5.564.385,89	5.225.015,85	339.370,04	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	188.565.700,00	33.090.993,90	221.656.693,90	215.478.111,19	6.178.582,71	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	16.000.000,00	24.230.746,47	40.230.746,47	40.230.746,47	0,00	0,00
05	Cari Transferler	0,00	695.000,00	-115.958,80	579.041,20	554.323,80	24.717,40	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	133.723.000,00	-42.209.667,46	91.513.332,54	65.504.401,65	26.008.930,89	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	10.000,00	-10.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	20.000,00	-10.000,00	10.000,00	0,00	10.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	20.000.100,00	-16.877.849,62	3.122.250,38	0,00	3.122.250,38	0,00
Toplam		0,00	395.621.000,00	0,00	395.621.000,00	357.984.756,09	37.636.243,91	0,00

VASKİ'nin 2021 mali yılı bütçesi ile 395.621.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl

çinde 357.984.756,09 TL bütçe gideri yapılmış, 37.636.243,91 TL ödenek iptal edilmiştir.

VASKİ'nin 2021 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 395.621.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 253.621.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 142.000.0000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denkliliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	158.935.000,00	188.028.591,20	2.425.345,04	185.603.246,16	117
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	900.000,00	9.313.549,30	0,00	9.313.549,30	1035
05- Diğer Gelirler	95.786.000,00	119.902.410,83	415.500,51	119.486.910,32	125
06- Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0
09- Red ve İadeler	2.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam	253.621.000,00	317.244.551,33	2.840.845,55	314.403.705,78	124

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %124 seviyesinde gerçekleşmiştir. Alınan Bağış ve Yardımlar (%1035) beklenenin çok üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	31.066.700,00	30.992.157,13	99,8
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	5.540.500,00	5.225.015,85	94,3
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	188.565.700,00	215.478.111,19	114,3
04- Faiz Gideri	16.000.000,00	40.230.746,47	251,4
05- Cari Transferler	695.000,00	554.323,80	79,8
06- Sermaye Giderleri	133.723.000,00	65.504.401,65	49,0

07- Sermaye Transferleri	10.000,00	0,00	0,0
08- Borç Verme	20.000,00	0,00	0,0
09- Yedek Ödenekler	20.000.100,00	0,00	0,0
Toplam	395.621.000,00	357.984.756,09	90,5

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri %90,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mal ve Hizmet Alım Giderleri (%114,3) ile Faiz Gideri (%251,4) beklenenin üstünde gerçekleşirken, diğer giderler beklenenin altında gerçekleşmiştir.

VASKİ'nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2019 yılının 2018 yılına, 2020 yılının 2019 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	77.684.493,13	132.155.142,97	188.028.591,20	70	42
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	0,00	0,00	9.313.549,30	-	-
Diğer Gelirler	64.997.864,85	81.430.476,06	119.902.410,83	25	47
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam	142.682.357,98	213.585.619,03	317.244.551,33	49	49
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	1.397.743,40	2.112.654,36	2.840.845,55	51	34
Net Toplam	141.284.614,58	211.472.964,67	314.403.705,78	49	49

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 102.930.741,11 TL'lik (%49) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 55.873.448,23 TL'lik (%42), diğer gelirlerde ise 38.471.934,77 TL'lik (%47) artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Bununla birlikte, gelir yönetiminde sağlanan başarı da bu artışta etkili olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	24.611.041,56	26.914.066,13	30.992.157,13	9	15
SGK Devlet Prim Giderleri	4.299.945,56	4.642.553,93	5.225.015,85	8	13
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	160.676.249,39	174.604.532,20	215.478.111,19	9	23
Faiz Giderleri	11.923.626,83	21.658.376,44	40.230.746,47	82	86
Cari Transferler	719.666,21	648.795,40	554.323,80	-10	-15
Sermaye Giderleri	42.776.983,94	99.813.379,44	65.504.401,65	133	-34
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0	0
Toplam	245.007.513,49	328.281.703,54	357.984.756,09	34	9

VASKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 29.703.052,55 TL (%9) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında personel giderlerinin 4.078.091,00 TL (%15), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 582.461,92 TL (%13), mal ve hizmet alım giderlerinin 40.873.578,99 TL (%23), faiz giderlerinin ise 18.572.370,03 TL (%86) arttığı görülmektedir. Cari transferlerde 94.471,60 TL (%15), sermaye giderlerinde 34.308.977,79 TL'lik (%34) azalış olmuştur. Faiz artışı devralınan beldelerin kredi faizlerinden kaynaklanmış olup, özellikle bütçe yönetiminde dengenin sağlanması amacıyla tasarrufa gidilerek, sermaye giderleri azaltılmış ve bütçe dengesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın VASKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 331.167.255,70 TL, Faaliyet Geliri 408.264.366,93 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 77.097.111,23 TL olarak gerçekleşmiştir.

VASKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: VASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	VASKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	VASKİ'nin Sermaye Payı (%)
1	Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel A.Ş.	1.000.000,00	1.000.000,00	% 100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu idaresinin muhasebe sistemi

VASKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu idaresinin raporlama sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu idaresi tarafından denetime sunulan defter, tablo ve belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim

prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3'üncü mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; "kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme" bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Yapılan değerlendirmede;

İç kontrol sisteminin etkin bir şekilde işletilmediği,

İç denetim birimi ve iç denetçinin bulunmadığı,

Kurumsal risk yönetimine ilişkin olarak, kurumun amaç ve hedeflerine yönelik risklerin yıllık olarak sistemli bir şekilde belirlenmediği, bu risklerin gerçekleşme olasılıkları ve muhtemel etkilerinin analiz edilmesi ve risklere karşı eylem planı hazırlanması konularında çalışma yapılmadığı,

İş akış süreçlerinin yazılı olarak oluşturulmadığı,

Personelin yeterliliği ve performansını değerlendirecek bir sistemin mevcut olmadığı ve eğitim ve performans değerlendirilmesinin yazılı olmadığı,

İç kontrol sistemine ilişkin herhangi bir değerlendirme ve raporlama çalışması yapılmadığı,

Tespit edilmiştir.

İdarenin iç kontrol sisteminin etkin bir şekilde işletilmesi gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Gider Taahhütleri ve Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının Kullanılmaması

İdarenin, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen taahhütlerini Gider Taahhütleri Hesabı ve Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabında izlemediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 449'uncu maddesinde, İhale mevzuatına göre, ihale işlemleri tamamlanarak mal ve hizmet alımı ve yapım işleri için yapılan sözleşmelerin ilgili gider taahhütleri hesabıyla muhasebeleştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 450'nci maddesinde; yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için 920-Gider Taahhütleri Hesabının kullanılacağı belirtilmekte, hesabın işleyişi ise 451'inci maddede açıklanmaktadır. Mezkur Yönetmelik'in 452'nci maddesinde de, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının, Gider Taahhütleri Hesabına borç ve alacak yazılan tutarların kaydedilmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, sözleşmelere dayanılarak girişilen taahhüt tutarlarının 920-Giderler Taahhütleri Hesabı ve 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı aracılığıyla izlenmesi gerekmektedir. Yapılan incelemede, ihale mevzuatı uyarınca yapılan ihaleler sonucunda imzalanan sözleşmelerin bedellerinin bu hesaplarda takip edilmediği tespit edilmiştir.

İdarenin, gelecek dönemlerde ortaya çıkacak yükümlülüklerinin mali tablolarda raporlanmasını teminen sözleşmeye dayanılarak girişilen taahhütlerini, 920-Gider Taahhütleri Hesabı ve 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabında izlemesi gerekmektedir. İdare, söz konusu hesapların kullanılmasını gerektiren bir durumun oluşması halinde Yönetmelik hükümleri doğrultusunda işlem yapılacağını belirtmiştir.

BULGU 2: Diğer Kamu Kurumları Tarafından İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

İdareye başka kurumlarca tahsis edilen ve idarenin kullanımında olan 12 adet arazi ve arsaya ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinde de benzer bir düzenleme ile belediyelere kendilerine ait taşınmazları diğer kamu idarelerine tahsis etme yetkisi verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi duran varlıklar hesap grubunun "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinde; tahsis edilen taşınmazlardan, Hazineye ait olanların milli emlak birimlerince, diğer kamu idarelerine ait olanların ise yetkili birimlerce muhasebe birimlerine bildirilerek gerekli kayıtların yapılacağı; kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği; ifade edilmiştir. Detaylı Hesap Planında da başka kurumlara tahsis edilen taşınmazların ilgili duran varlık hesabının 02 alt kodunda, tahsisli olarak kullanılan taşınmazların da 03 alt kodunda izleneceği gösterilmektedir. Ayrıca Detaylı Hesap Planına göre tahsis işleminin muhasebeleştirilmesinde bu hesapların karşısında başka kurumlara tahsis edilen taşınmazlar için 500.11-Tahsis Edilen Taşınmazlar Hesabı, tahsisli kullanılan taşınmazlar için de 500.12-Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesabı kullanılmalıdır.

Yönetmelik'in "250 Arazi ve arsalar hesabı"nın ele alındığı "Hesabın niteliği" başlıklı 188'inci maddesinde; arazi ve arsalar hesabının, kamu idarelerinin her türlü arazi ve arsaları ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, hesabın işleyişinin anlatıldığı 189'uncu maddesinde; tahsise konu edilen arazi ve arsaların tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 250.03 Hesabına borç, 500.12 Net Değer Hesabı'na alacak kaydedileceği, belirtilmiştir.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; diğer kamu kurum ve kuruluşlardan İdareye tahsis edilen 12 adet tarla v.b. için yukarıda açıklanan muhasebe kayıtlarının yapılmadığı ve söz konusu kaydın yapılmaması nedeniyle tahsisli kullanılan taşınmazların bilgisinin Kurumun Bilançosunda yer almadığı tespit edilmiştir.

İdare, başka kurumlarca tahsis edilen ve kullanımlarında olan arsa ve arazilere ilişkin muhasebe kayıtlarının yapıldığını belirtmekte birlikte, bu durum 2021 mali tablolarına etki etmemektedir.

BULGU 3: Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabında Yer Alan Duran Varlıklar İçin Amortisman Ayrılmaması

İdarenin yeraltı ve yerüstü düzenleri ile binalar için amortisman ayırmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir. Adı geçen Yönetmelik'in 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği ve işleyişinin açıklandığı 202'nci ve 203'üncü maddelerinde ise söz konusu hesabın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ve maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yılsonunda bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde amortisman ve tükenme payı süresinin duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlayacağı belirtilmiş ve Tebliğ'in eki listesinde boru hatları, su isale hatları, kanalizasyon hatları için yıllık %2,5, su kuyuları için %5, diğer yeraltı ve yerüstü düzenleri için %5, binalar için %2 oranlar üzerinden amortisman ayrılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

İdarenin daha önceki Sayıştay denetim raporunda eleştirilmesine karşın yeraltı ve yerüstü düzenleri ile binalarına amortisman hesaplamadığı tespit edilmiştir. 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı için ayrılması gereken amortisman bilgilerine aşağıdaki tabloda detaylı olarak yer verilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Alt Kod Açıklaması	Varlıkların Toplam Değeri	Uygulanması Gereken Amortisman Oranı (%)	Hesaplanması Gereken Amortisman Tutarı (TL)
251	Boru Hatları	1.687.807,00	2,5	42.195,17
	Enerji Nakil Hatları	19.115.414,33	2,5	477.885,35
	Kanalizasyon Hatları	599.311.477,83	2,5	14.982.786,95
	Su İsale Hatları	153.109.840,04	2,5	3.827.746,00

	Su Kuyuları	330.391,73	5,0	16.519,58
	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	655.299,33	5,0	32.764,96
252	Diğer Binalar	159.791,00	2	3.195,82
	Hizmet Binaları	196.300,00	2	3.926,00
TOPLAM		774.566.321,26		19.387.019,83

Tabloda görüleceği üzere İdare 252 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabı için 2021 döneminde 19.387.019,83 TL tutarında amortismanı ayırmadığı için 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı bilançoda, 630 Giderler Hesabı ise faaliyet sonuçları tablosunda ilgili tutar kadar eksik görünmüştür.

İdarenin açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda varlıklara aktife girdiği yıldan itibaren amortisman hesaplaması ve bu işlemleri düzenli olarak devam ettirmesi gerekmektedir. İdare, söz konusu hataların muhasebe kayıtları ile düzeltildiğini ifade etmiştir. Ancak, söz konusu düzeltmeler 2021 yılı mali tablolarında hesapların hatalı görünmesi sonucunu değiştirmemiştir.

BULGU 4: Geçici Kabulü Yapılan Yapım İşlerinin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından İlgili Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

Geçici kabulü yapılan ve ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gereken yapım işlerine ilişkin tutarların 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında kayıtlı olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının ele alındığı "Hesabın niteliği" başlıklı 204'üncü maddesinde, bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir. Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 205'inci maddesinde de, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları gösterilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik hükümlerine göre, geçici kabulü yapılan yapım işlerinin ilgili maddi duran varlık hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. Ancak, İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 31.12.2021 tarihi itibarıyla yapımı tamamlanan ve geçici

kabulü yapılan 20 adet yapım işine ilişkin 186.006.545,83 TL'lik tutarın 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında kayıtlı tutulduğu; söz konusu yapım işlerine ilişkin tutarların ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

İdare, geçici veya kesin kabulleri yapılan yapım işlerinin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından Duran Varlıklar Hesabına aktarıldığını belirtmekle birlikte, bu durum 2021 mali yılı hesabına etki etmemektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Taşınır Mal Yönetiminde Eksiklikler Bulunması

İlk madde ve malzemelerin gider kaydedilmesinde hatalı işlemlerin bulunduğu ve elden çıkartılacak stok ve maddi duran varlıkların takibinin yapılmadığı görülmüştür.

A-) İlk Madde ve Malzemelerin Gider Kaydedilmesinde Hatalı İşlemlerin Bulunması

İdarenin kullanmış olduğu ilk madde malzemelerin gider kaydedilmesi işlemlerinin hatalı uygulandığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin stoklar hesap grubuna ait işlemlerin düzenlendiği 114'üncü maddesinde stokların maliyet bedeliyle hesaplara alınacağı ve kullandıklarında veya tüketildiklerinde giderler hesabına kaydedilerek çıkışının yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Söz konusu Yönetmelik'in 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 116'ncı maddesi uyarınca ise tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilerek gider yazılacağı düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu'nun 44'üncü maddesine dayanılarak çıkartılan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinde taşınır işlem fişi düzenlenmesinin usul ve esasları belirlenmiş ve söz konusu Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde taşınır giriş ve çıkış kayıtlarının taşınır işlem fişine dayanılarak yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Öte yandan söz konusu Yönetmelik'in "Taşınır Giriş ve Çıkış İşlemlerinin Muhasebe Birimine Bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinin ikinci fıkrasında;

genel bütçe dışındaki idarelerde üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede, kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesinin en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmesi gerektiği belirtilmektedir.

İdarenin mali tablolarının incelenmesi neticesinde, taşınır işlem fişi düzenlenerek kayıtlara alması gerektiği yüksek tutarda malzeme alımlarının doğrudan gider yazıldığı, 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına alınan malzemelerin ise mevzuatta belirlenen süre ve usullere uyulmadan dönem sonunda toplu olarak gider kaydedildiği görülmüştür. Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı tarafından alınarak ambarda muhafaza edilen 415.655,00 TL değerinde beton muayene baca elemanlarının taşınır işlem fişi düzenlenmeden doğrudan gider kaydedilmesi bu duruma örnektir. İdarenin söz konusu malzemeleri doğrudan gider kaydetmesi, malzemelerin takibinin zorlaşmasına, malzemelerin sorumlularının mevzuat anlamında tayin edilememesine, mevcut malzemelerin Kurumun bilançosunda görünmemesine ve faaliyet sonuçları tablosunun hatalı bilgi vermesine yol açmaktadır.

Açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde, kurumların 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına kaydedilmesi gereken malzemeleri satın aldıklarında taşınır işlem fişi düzenlenmek suretiyle kayıtlara alması, söz konusu malzemelerin kullanımı veya tüketimi sonucunda ise taşınır işlem fişi ile çıkış kaydının yapılması ve belirlenen dönemler itibariyle kullanımların muhasebe birimlerine gönderilerek gider kaydedilme işlemlerinin yapılması gerekmektedir. İdare, söz konusu hataların muhasebe kayıtları ile düzeltildiğini ifade etmiştir. Ancak, söz konusu düzeltmeler 2021 yılı mali tablolarında hesapların hatalı görünmesi sonucunu değiştirmemiştir.

B-) Elden Çıkartılacak Stok ve Maddi Duran Varlıkların Takibinin Yapılmaması

İdarenin Elden Çıkartılacak Stok ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının idarenin taşınır kayıtları ile uyum göstermediği tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde, hurda malların, ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınıp amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırlar ile üretim sırasında elde edilen kırıntı, döküntü ve artık parçalar olduğu belirtilmiştir.

Hurda malların yönetiminde uygulanacak usule ise aynı Yönetmelik'in 28'inci maddesinde yer verilmiş ve söz konusu maddede, ekonomik ömrünü tamamlamış veya kullanımında yarar görülmeyen taşınırların, mevzuatta uygun görülen usullerle kurulacak komisyon tarafından hurdaya ayrılmasına karar verileceği ve "Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağına" dayanılarak düzenlenecek "Taşınır İşlem Fişiyle" kayıtlardan düşüleceği belirtilmiştir.

Hurdaların muhasebeleştirilmesine yönelik, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 225'inci maddesinde, kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerler üzerinden bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarı 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Kurumun mali tablolarının incelenmesi neticesinde 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında 152.640,79 TL kayıtlı varlığın olduğu ancak İdare'nin mevcut durumda hurda varlığının bulunmadığı, İdare'nin hurdaya ayırarak ilgili hesaba kaydettiği stok ve maddi duran varlıklarını Makine Kimya Enstitüsü'ne sattığı tespit edilmiştir. Söz konusu uygulama İdare'nin mali tablolarında 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının 152.640,79 TL fazla görünmesine yol açmıştır.

İdarenin ekonomik ömrünü tamamlayan ve kullanım amacını yitiren taşınır mallarının takibinin sağlanması, taşınır kayıtları ve muhasebe kayıtlarının uyumlu olması gerekmektedir. İdare, söz konusu hataların muhasebe kayıtları ile düzeltildiğini ifade etmiştir. Ancak, söz konusu düzeltmeler 2021 yılı mali tablolarında hesapların hatalı görünmesi sonucunu değiştirmemiştir.

BULGU 2: Su Kayıplarının Önlenmesine İlişkin Tebliğ'de Belirtilen Bazı Hususların Yerine Getirilmemesi

Su kayıplarının önlenmesine ilişkin İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nde yer alan hususlardan bazılarının yerine getirilmediği görülmüştür.

08.05.2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nin amacı, su kaynaklarının korunması ve verimliliğin artırılması doğrultusunda, içme-kullanma suyunun

etkin kullanılması ve israfının önlenmesi için içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrolüne ilişkin usul ve esasları düzenlemek olarak belirlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in "Su kayıplarının azaltılması" başlıklı 9'uncu maddesinde, "(1) Büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdürler. Bu kapsamda, bu Yönetmelik uyarınca çıkarılacak Teknik Usuller Tebliğinde yer alan hususlar ve 12/10/2017 tarihli ve 30208 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İçme ve Kullanma Suyu Temini ve Dağıtım Sistemleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerekli faaliyetler yürütülür. " denilmektedir.

16.07.2015 tarih ve 29418 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nin 5'inci maddesinde, su ve kanalizasyon idarelerinin içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi için; idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesi, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılması, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak temin edilmesi, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulması, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanması, sistemin izlenmesi ve kayıt altına alınması ve etkili bir su yönetim sisteminin tesis edilmesi yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekliliği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Tebliğ'in 6'ncı ve devamı maddelerinde ise su kayıplarının önlenmesi, kullanılacak malzemeler, abonelik hizmetleri ve izinsiz su kullanımı konularında idarenin yapması gereken işler hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir. İdarenin söz konusu Tebliğ'de yer alan gereklilikleri yerine getirip getirmediği konusunda yapılan incelemede aşağıda sıralanan hususlar tespit edilmiştir.

- İdarenin 2021 yılı su kayıp oranının %46 seviyesinde olduğu,
- İdarenin kullandığı debi ölçer cihazlarının yetersiz olduğu ve debi ölçer cihazların periyodik bakımlarını yapabilecek altyapının bulunmadığı,
- Yüksek tüketimli abonelerin su kullanım miktarlarını uzaktan izleme sisteminin bulunmadığı,
- Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) altyapısında sayısallaştırılma işlemlerinin tamamlanmadığı,

-
- CBS, hidrolik modelleme, veri tabanlı izleme ve kontrol sistemi (SCADA), tahakkuk-tahsilat, halkla ilişkiler gibi yazılım ve verilerin birbiriyle tam olarak entegre çalışmadığı,
 - İçme suyu ve atık su boru hatlarına ilişkin boru, çap ve malzeme cinsi, hat metrajı verilerinin CBS altyapısına tam olarak işlenmediği,
 - Mevcut CBS sisteminin hidrolik modellemesinin yapılmadığı,
 - SCADA sisteminin kullanılmadığı birçok ilçenin bulunduğu, görülmüştür.

İdare tarafından, su kayıplarının önlenmesine ilişkin İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nde yer alan hususların yerine getirlmesi için çalışmalara başlanıldığı belirtilmiştir.

BULGU 3: Borçlanma Sınırının Aşılması

İdarenin borç stokunun, bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranıyla artırılması sonucu oluşan yasal sınırın üzerinde olduğu görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un kredi ve borçlanmalara ilişkin 14'üncü maddesinde; bu idarelerin yurt içi kuruluşlardan, İller Bankasından, Maliye Bakanlığı'nın izniyle yurt dışı kuruluşlardan kredi ve borç alabileceği, aynı Kanun'un 6'ncı maddesinde; borçlanmalar hakkında karar alma yetkisinin, Genel Kurul (Büyükşehir Belediye Meclisi) tarafından Yönetim Kuruluna verileceği hüküm altına alınmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Borçlanma" başlıklı 68'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (d) ve (f) bentlerinde; "*d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır. f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.*" hükmüne yer verilmiştir.

İçişleri Bakanlığının "Borçlanmalar" konulu 21.02.2005 tarih ve 45201 sayılı genel yazısının dördüncü paragrafında; "*Borçlanma talebinde bulunan belediyeler toplam borç stoklarını hesaplamak veya tespit etmek amacıyla; Hazine Müsteşarlığı, Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü, ilgili Sosyal Sigortalar Kurumu il müdürlüğü, İller Bankası Genel Müdürlüğü, ilgili vergi dairesi müdürlüğü ve ilgili TEDAŞ biriminden alacakları yapılandırılmış,*

kesinleşmiş veya diğer şekilde borç durumuna ilişkin belgelere göre gerekli hesaplamayı yaparak borçlanma talep dosyasına ekleyeceklerdir. Bu belgelere ilave olarak, belediyenin piyasaya ve personeline borcunun olup olmadığı, varsa borç miktarı belediye başkanı tarafından imzalanmak suretiyle ayrıca borçlanma talep dosyasına eklenecektir.” denilmek suretiyle borç stokunun belirlenmesinde, İller Bankası kredileri, banka kredileri, dış krediler, Hazineye olan borçlar ve tüm bunların faizleri ile birlikte, vergi ve Sosyal Güvenlik Kurumu borçlarının ve piyasa borçlarının da (bütçe emanetleri) dikkate alınması gerektiği öngörülmüştür.

Bu haliyle, yukarıda sayılan kalemlerin toplanması suretiyle hesaplanan borç stoku, Belediyenin ya da bağlı idarelerinin kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranıyla arttırılan miktarını (büyükşehir belediyelerinde bu miktarın 1,5 katını) geçiyorsa belediyeler borçlanma yapamayacaktır.

2021 Yılı Bütçe Kanunu'nun 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında da; *“(1) 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca il özel idareleri ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar, 5302 sayılı Kanunun 51'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 5393 sayılı Kanunun 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında hesaplanan faiz dâhil borç limitinin hesaplanmasına dâhil edilir. Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali iş birliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ile SUKAP kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan borçlanmalarda söz konusu borç stoku limitine uyma şartı aranmaz.”* hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen borçlanmalar da, Bütçe Kanunu'nun 13'üncü maddesi hükmü uyarınca borçlanma limitinin hesaplanmasına dahil edilmiştir. Borç stoku limitine uyma şartı aranmayacak haller ise ayrıca belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Su ve Kanalizasyon İdaresinin borç stokunun 5393 sayılı Belediye Kanununda belirtilen sınırın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Şöyle ki; İdarenin en son kesinleşmiş bütçe gelirleri 2020 yılı gelir kesin hesabına göre 211.472.964,67 TL olup, 213

sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenen yeniden değerlendirme oranı olan %9,11 oranı ile artırılması sonucu elde edilen rakam 230.738.151,75 TL'dir. Büyükşehir Belediyesi olan illerde, borçlanma limitine esas rakamın tespitinde bu tutar 1,5 kat olarak uygulanacağından, 230.738.151,75 TL'nin 1,5 kat artırılmış tutarı 346.107.227,62 TL olup, bu tutar idarenin 2021 yılı için borçlanabileceği miktarın üst sınırını belirlemektedir. İdarenin limit kapsamındaki borç stokunun 588.173.552,91 TL olduğu ve borçlanma sınırını 242.066.325,29 TL aştığı görülmüştür.

Tablo 9: Borç Stokunun Hesabı Tablosu

Kısa ve Uzun Vadeli Hesap Kodu	Kısa ve Uzun Vadeli Hesap Adı	Kısa ve Uzun Vadeli Hesap Tutarı (TL)
300-400	Banka Kredileri Hesapları	412.212.647,7
303-403	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesapları	152.427.490,1
320	Bütçe Emanetleri Hesabı	79.231.531,49
360	Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	36.129.250,20
361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	20.245.629,41
362		38.636.660,05
368-438	Vadesi Geçmiş Ertelemiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesapları	10.828.644,94
Toplam		
Genel Toplam		749.711.853,90
Su, Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) Kapsamındaki Krediler (Faiz Dahil)		(-)161.538.300,99
Limit Kapsamındaki Borç Stoku		588.173.552,91
Borçlanma Sınırı		346.107.227,62
Borçlanma Sınırı Aşılan Tutar		242.066.325,29

İdarenin borç stokunun, bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranıyla artırılması sonucu oluşan yasal sınırın üzerinde olmaması gerekmektedir. İdare, borç stokunun azaltılacağını belirtmiştir.

BULGU 4: Su ve Kanalizasyon Kazı Çalışmalarında Doğalgaz Firmasına Haber Verilmemesi Sonucu Kazı Hasarları Oluşması

İdare tarafından yapılan su ve kanalizasyon kazı çalışmalarında, doğalgaz firmasına haber verilmemesi ve gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle doğalgaz boru hatlarına zarar verilmesi sonucu kazı hasarları oluştuğu görülmüştür.

20.11.1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Görev ve yetkiler" başlıklı 2'nci maddesinde, içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından

sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması ve kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek, su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak su ve kanalizasyon idarelerinin görevleri arasında sayılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap Verme Sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu mevzuat hükümleri gereği; su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek su ve kanalizasyon idarelerinin görevleri arasında sayılmakla birlikte, bu hizmetlerin yürütülmesine ilişkin kamu kaynağının kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakları etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanmaları gerekmektedir. Ancak, idare tarafından yapılan kazı çalışmalarında oluşabilecek hasarlara ilişkin olarak doğalgaz firmasına önceden haber verilerek kazı alanında doğalgaz boru hattı olup olmadığının tespit edilmediği, bu sebeple kazı yapılan yerlerde doğalgaz boru hatlarına zarar verilerek doğalgaz firmasına kazı hasarları ödendiği görülmüştür.

Yapılan su ve kanalizasyon kazı çalışmalarının doğalgaz firmasına haber verilmeden yapılmasının kazı hasarına sebep olunması yanında tehlike oluşturduğu da anlaşılmaktadır. Nitekim doğalgaz boru hatlarında meydana gelen hasarlar sonucunda doğalgaz firması tarafından idareye gönderilen yazılarda, yer gösterilmeden yapılan söz konusu kazıların hasar onarım, malzeme ve havaya kaçan gaz bedeli yanında tehlike oluşturduğu da belirtilmektedir.

Kamu idaresi tarafından, doğalgaz firmasına bilgi verildiği halde iş yoğunluğunu gerekçe göstererek sahada bulunmaması nedeniyle nadiren de olsa çalışmalarının etkilediğini ve kazı esnasında küçük çaplı hasarların oluşmasına neden olduğu, su ve kanalizasyon kazı çalışmalarında bu tür kazı hasarlarının oluşmaması için gerekli önlemler alınarak azami hassasiyet gösterileceği belirtilmektedir. Ancak, doğalgaz firması tarafından kazı hasarlarına ilişkin olarak idareye gönderilen yazılarda kendilerine haber verilmediği ifade edilmektedir. Bu sebeple, idare tarafından yapılan su ve kanalizasyon kazı çalışmalarında, doğalgaz firmasına

haber verilmesi, doğalgaz firmasının haber verilmesine rağmen sahada bulunmadığı durumlarda ise bu hususun tutanakla belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Taşıt Kiralamalarında Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Usul ve Esaslara Uyulmaması

Araç kiralama hizmet alımı ihalesi kapsamında kiralanen araçlar içerisinde yabancı menşeli araç bulunduğu ve kiralanen bazı araçlarda aylık maliyetin kasko değerinin %2'sini aştığı görülmüştür.

A-) Kiralanan Araçlar İçerisinde Yabancı Menşeli Araç Bulunması

Araç kiralama hizmet alımı işi kapsamında kiralanen araçlardan 3 tanesinin yabancı menşeli olduğu tespit edilmiştir.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 12'nci maddesine dayanılarak çıkartılan 2006/10193 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller" in 10'uncu maddesinin beşinci fıkrasında yabancı menşeli aracın yerli muhteva oranı %50'nin altında kalan araçlar olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu Karar'ın "Genel Esaslar" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, hizmet alımı suretiyle yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıt edinilmesinin, Kanun'un 10'uncu maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen makam ve hizmetler ile sınırlı olacağı belirtilmiştir.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 10'uncu maddesinde Su Kanalizasyon İdareleri için özel bir düzenleme yer almamış ve İdare yabancı menşeli araç edinebilecekler arasında sayılmamıştır.

İdare tarafından gerçekleştirilen ihale sonucunda, binek otomobil olarak 3 adet 2017 model Volkswagen marka araç kiralandığı görülmüş olup kiralanen bu araçlar yukarıdaki açıklanan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Yerli muhteva oranı %50'nin üzerinde olan araçlar yıllar itibariyle Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından internet ortamında ilan edilmekte olup İdare'nin yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda hareket ederek araç kiralamalarında yerli muhteva oranına uyması gerekmektedir. İdare tarafından, yabancı menşeli araçların sözleşmesinin sonlandırılarak farkın yükleniciden tahsil edildiği belirtilmiştir.

B-) Kiralanan Bazı Araçlarda Aylık Maliyetin Kasko Değerinin %2'sini Aşması

Araç kiralama hizmet alımı ihalesi kapsamında kiralanmış bazı araçların İdare'ye aylık maliyetinin, araçların kasko değerinin %2'sinin üzerinde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 12'nci maddesine dayanılarak hazırlanan "Hizmet Alımı Suretiyle Taşıtların Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller" in 6'ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasında; Genel yönetim kapsamında yer alan kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayelerin (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile TBMM Genel Sekreterliği hariç) hizmetleri için ihtiyaç duyulan binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçı, panel ve pick-up tipi taşıtların (fiilen arazi üzerinde çalışan arazi binek ve pick-up'lar hariç) hizmet alımı yöntemiyle ediniminde Şoför giderleri hariç yapılan taşıt kiralama bedeli (katma değer vergisi hariç, her türlü bakım-onarım, sigorta ve benzeri giderler dahil), taşıtın Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın Ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacağı hüküm altına alınmıştır.

İdare tarafından ihale edilen "Araç Kiralama Hizmet Alımı" işinde, ihalenin yapıldığı yıl Ocak ayı itibarıyla kasko sigorta değerinin %2'sini aşan araçların listesine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 10: Maliyeti Kasko Değerinin %2'sini Aşan Araçlar

No	Araçın Markası	Adet	Model	Kasko Değeri (TL)	Kasko Değerinin %2'si (TL)	Ödenen Aylık Tutar (TL)
1	Volkswagen Passat 2.0 TDI BMT 190 Highline DSG	3	2017	219.592	4.391,84	6.600
2	Ford Transit 350 L Çift Kabin Kamyonet 155	1	2016	100.217	2.004,34	6.000
3	Ford Transit 440 E Minibüs 17+1 155 E6 Deluxe	3	2016	124.955	2.499,10	4.906,20
4	Ford Transit 350 L Van 155 E5	2	2016	88.613	1.772,26	5.506,20
5	Ford Transit 350 L Çift Kabin Kamyonet 155	23	2016	100.217	2.004,34	4.906,20

İdare söz konusu araçların arazide çalışması sebebiyle, kiralanmalarında kasko değeri sınırlamasına tabi olmadığını ifade etse de, söz konusu ihaleye ait ihale dokümanında yer alan evraklar incelendiğinde, fiilen arazide çalışan araçların teknik şartname ve sözleşme tasarısında tek tek belirtildiği, yukarıdaki tabloda yer alan araçların ise arazide çalışmasına yönelik bir

hükümün ihale dokümanında bulunmadığı görülmüştür. Fiilen arazide çalışan araçların ihale dökümanında belirtilmesi, bunun dışındaki araçlar için ise kasko değerinin %2'sine riayet edilmesi gerekmektedir.

İdarenin açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda, hizmet alımı suretiyle araç kiralaması yaparken kaynakların savurganlığına yol açmaması ve söz konusu kiralamaları bütçe olanakları ile uyumlu bir biçimde gerçekleştirmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabında ve Binalar Hesabında Yer Alan Duran Varlıklar İçin Amortisman Ayrılmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hesaplarda yer alan duran varlıklar için 2021 yılında da amortisman ayrılmamış olup, raporumuzun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünün 3'üncü maddesinde bulgu konusu yapılmıştır.
İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenmesi Gereken Malzemelerin Bu Hesapta İzlenmeden Doğrudan Giderleştirilmesi	2017	Yerine Getirilmedi	İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenmesi gereken malzemeler 2021 yılında da bu hesapta izlenmeden doğrudan giderleştirilmiş olup, raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 1'inci maddesinde bulgu konusu yapılmıştır.